

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НА РИНКУ ПРАЦІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується не тільки значною диференціацією економічного простору, але і специфікою та особливостями функціонування регіональних ринків праці, рівнем підприємницької активності економічно-активного населення та можливостями забезпечення продуктивної зайнятості. Це означає, що державна регіональна політика зайнятості повинна виходити із нерівномірності розвитку регіонів, а відповідно різних можливостях реалізації політики зайнятості. Зроблений висновок підтверджується аналізом існуючих відмінностей в режимах відтворення населення у тісній ув'язці з тенденціями зайнятості економічно-активного населення, якісними характеристиками трудового потенціалу, який вказує на відсутність універсальних рецептів при формуванні стратегії і тактики реалізації політики забезпечення ефективної зайнятості населення. Принаймні це означає, що в просторовому та секторальному аспекті формуються специфічні ринки праці, оскільки останні є дзеркальним відображенням ситуації в економіці країни та її регіонах. Звідси підвищений інтерес до аналізу проблемних ринків праці, в число яких входить і Закарпатська область [1-4].

Аналіз динамічних змін на регіональному ринку праці опирається на використання рівноважного методу дослідження, тобто пошуку ситуації, яка забезпечує його рівноважний стан. У цій ситуації досягається рівновага між двома ключовими елементами механізму функціонування ринку праці – попитом і пропозицією праці, співвідношення яких характеризує кон'юнктуру ринку праці під впливом якої здійснюється вибір альтернатив політики зайнятості та інструментарію його регулювання. Безумовно, рівновага попиту і пропозиції праці – це теоретична абстракція, оскільки в реальності таке співпадіння буває дуже рідко. Однак саме ця абстракція дозволяє виявити найбільш важливі закономірності функціонування ринкового механізму.

Одним із найважливіших показників, які характеризують ситуацію на регіональному ринку праці є попит на працю, який відображає структуру суспільних потреб у робочій силі, забезпечених фондом оплати праці і життєвих засобів [5], або сумарна чисельність зайнятих і вакантних робочих місць [6], потреба працедавців у працівниках для виробництва товарів і послуг у відповідності із попитом в економіці [7]. Одним з індикаторів, який характеризує попит на працю на регіональному ринку праці є кількість вакантних робочих місць, які пропонуються для заміщення суб'єктами господарювання різних форм власності та навантаження на одну вакансію. Аналіз динаміки попиту на працівників на ринку праці Закарпатської області

за період з 2010 року по 2018 рік вказує на його зростання, яке склало 124,9 %. Зростання попиту на працю відбулося значною мірою за рахунок розвитку сфери докладання праці у містах. Так, наприклад, із 1164 вакантних робочих місць заявлених у 2018 році 37,2% припадає на м. Ужгород та м. Мукачево, включаючи і Мукачівський район [8]. У той же час у шести районах гірської природно-економічної зони було всього 235 вакансій, або 20,2% від загальної кількості. Наведене є свідченням поглиблення диспропорцій у розвитку сфери докладання праці на локальних ринках праці та нерівних можливостей у реалізації трудового потенціалу міського і сільського населення регіону, що відповідно трансформується на мобільності сільського населення, яке складає ядро трудової міграції та рівні безробіття в просторовому зрізі. Наслідком цього є наявність високої частки субрегіональних ринків праці з обмеженим попитом на працю, які за експертними оцінками охоплюють усі гірські райони та значну частину районів передгірної природно-економічної зони Закарпаття

Література

1. Гоблик В.В. Токар Я.І. Регулювання депресивних ринків праці в умовах економічної трансформації: Монографія/В.В Гоблик, Я.І.Токар Мукачево: РВВ МДУ, 2017 – с.176.
2. Мікловда В. П. Економічна безпека регіону: трудоресурсний контекст / В. П. Мікловда, М. І. Пітюлич, В. В. Гоблик // Регіональна економіка. – 2017. – №2. – С.10-15.*
3. Соціально-економічний розвиток малих сіл Закарпаття: проблеми трансформаційного періоду: колективна монографія / М.І. Пітюлич, В.В. Гоблик, Т.Д. Щербан та ін.; за заг. ред. д.е.н., проф. М.І. Пітюлича. –Мукачево: РВВ МДУ, 2020. –148 с.
4. Labor Market of Zakarpattia Region: Current State and Assessment of Structural Transformation of Employment. / M. Pitiulych, V. Hoblyk, M. Resler [et al.] // International Journal of Advanced Science and Technology. – Australia, 2020. – Vol. 29, №9s. – P. 5940-5948.
5. Пітюлич М.І., Мікловда В.П. Формування економічного механізму регулювання зайнятості в умовах становлення ринкових відносин. – Ужгород – Карпати, 1994 р. – с.103.
6. Кашенов А.В. Рынок труда : Проблемы формирования и перспективы. Общество и Экономика №7 – 8, 1997 р. – с.95.
7. Рынок труда / под ред. проф. В.С. Буланова и проф. Н.А. Волгина – 2 изд. перераб. и дополн. М.: издательство «Экзамен», 2003 – с.49.
8. Праця у Закарпатській області у 2018 році. Статистичний збірник. Ужгород, 2019 – с.35.

УДК 331.5:332.1(477.87)

ПІТЮЛИЧ М.І., ЩЕРБАН Т.Д., ГОБЛИК В.В.,
Мукачівський державний університет

ТИПОЛОГІЯ СУБРЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Існуючі диспропорції між попитом і пропозицією праці на субрегіональних ринках праці регіону дають підставу виділити три основні їх типи.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>